

Stavovi mladih o životnoj sredini i učešću u odlučivanju

*Analiza podataka dobijenih u istraživanju sprovedenom u okviru
projekta „Snaga promene za zelenu budućnost“*

OKTOBAR 2024.

Mreža „Zelena stolica“
www.zelenastolica.rs

Sažetak

Mreža „Zelena stolica“ je u periodu od 23. septembra do 15. oktobra 2024. godine sprovela istraživanje „**Stavovi mladih o zaštiti životne sredine i učešću u odlučivanju**“ kao deo aktivnosti na projektu „**Snaga promene za zelenu budućnost**“ koji je podržan kroz program [EKO-SISTEM Podrška reformama u zaštiti životne sredine](#).

U istraživanju je učestvovalo 405 onlajn ispitanika. Uzorak istraživanja nije bio stratifikovan i ima odstupanja u odnosu na starosnu, obrazovnu, polnu i geografsku strukturu populacije mladih u Srbiji prema popisu iz 2022. godine.

Glavni nalazi istraživanja su:

Ekološka svest: Istraživanje je pokazalo visoku svest među mladima o zaštiti životne sredine, s obzirom na to da se u 2/3 domaćinstava otpad sortira. Mladi su naveli otpad i divlje deponije kao najveće probleme u njihovim lokalnim zajednicama, dok je zagađenje vazduha primarno pitanje za mlade iz gradskih sredina.

Niska uključenost u odlučivanje: Skoro 2/3 mladih ne poznaje mehanizme za učešće u donošenju odluka na lokalnom nivou, a oko 55 % ispitanika nikada nije učestvovalo u donošenju odluka koje se tiču mladih. Samo 10 % mladih smatra da lokalne vlasti uvažavaju njihove stavove.

Zabrinutost za klimatske promene: Većina mladih se informiše o klimatskim promenama putem društvenih mreža i televizije, ali 70 % njih ne veruje da će Vlada Srbije ispuniti svoja obećanja o rešavanju klimatskih izazova niti da će svet smanjiti upotrebe fosilnih goriva za 50 % do 2030 godine.

Predlozi i očekivanja mladih: Mladi predlažu povećanje transparentnosti rada lokalnih vlasti, bolje informisanje o problemima zaštite životne sredine, kao i uspostavljanje programa za mlade muškarce, jer oni pokazuju niže interesovanje za teme zaštite životne sredine.

O istraživanju

Istraživanje „*Stavovi mladih o životnoj sredini i učešću u odlučivanju*“ realizovano je od 23. septembra do 15. oktobra 2024. godine. Putem upitnika, koji je sadržao trideset devet pitanja, od kojih je dvadeset bila zatvorenog, šesnaest poluzatvorenog, a tri otvorenog tipa, prikupljeni su podaci o stavovima mladih u odnosu na zaštitu životne sredine i mogućnostima njihovog učešća u odlučivanju.

U istraživanju je učestvovalo 405 onlajn ispitanika. Uzorak istraživanja odstupa u odnosu na starosnu, obrazovnu, polnu i geografsku strukturu populacije mladih u Srbiji prema popisu iz 2022. godine. Ispitanici dolaze iz grada Beograda, 16 gradova i 26 opština na teritoriji 20 upravnih okruga u Srbiji.

Istraživanje je obuhvatilo više žena nego muškaraca u odnosu 2:1, što je pokazalo da su mlade žene zainteresovanije za teme zaštite životne sredine. Osim toga, 87 % ispitanika dolazi iz gradske, a samo 10 % iz seoske sredine.

Kontekst

Prema popisu iz 2022. godine, mladih (15–30 godina) u Srbiji ima 1.047.542 i čine 15,76 % populacije, odnosno nešto manje od 1/6 stanovništva. Od toga je 535.412 mladih muškaraca, odnosno 51,11 % i 512.130 mladih žena, odnosno 48,89 %. Što se tiče političkog učešća mladih trenutno je u Narodnoj skupštini ukupno samo šest narodnih poslanika i poslanica koji spadaju u kategoriju mladih.

Kao što smo već naveli, u strukturi odgovora manji broj ispitanika potiče iz seoskih sredina. Primetno je, takođe, veće angažovanje srednjoškolaca (55 %), čime su pokazali da su kao generacija više zainteresovani za ove teme. Mlade žene (65 %) su se pokazale kao odgovornije i spremnije da daju svoje mišljenje o ovim temama, čime su pokazale da teme zaštite životne sredine i te kako utiču na njihov život, što je i primetno u nekim odgovorima.

Ono što predstavlja zanimljivost, na koju treba obratiti pažnju, jeste mali odziv mladih muškaraca. Anketa je na internetu imala vidljivost među naložima mladih muškaraca od preko 29.000 pregleda sa samo 24 reakcije. Ovaj podatak nam govori da su mladi muškarci dosta konzervativnijih shvatanja i da nisu preterano zainteresovani za teme zaštite životne sredine, što pokazuju i neka druga slična istraživanja. Potrebno je osmisliti posebne programe rada s mladim muškarcima jer je njihov kasniji uticaj s pozicija na kojima će se oni naći veoma važan. Republika Srbija kao država kandidat za članstvo u EU preuzela je obavezu da primeni standarde i propise Evropske unije. Proces evropskih integracija u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena veoma je zahtevan. Pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promena čini Klaster 4, Poglavlje 27 – jedno je od najobimnijih, tehnički i investiciono najzahtevnijih pregovaračkih poglavlja. Životna sredina prožima sve druge sektore i sfere života, pa su neophodni koordinacija, komunikacija, razumevanje, učešće i podrška različitih aktera i institucija na svim nivoima.

Politika EU u oblasti životne sredine zasniva se na načelima preventivnog delovanja, načelu „zagađivač plaća“, borbi protiv narušavanja životne sredine na samom izvoru zagađenja, zajedničkoj odgovornosti EU i država članica, kao i na uključivanju zaštite životne sredine u druge politike EU (kao što su poljoprivreda, transport, energetika). Stavljanjem u fokus očuvanja životne sredine i održivog razvoja unapređuje se kvalitet života građana, dobrim kvalitetom vode, vazduha, zemljišta, ali se i reguliše upotreba prirodnih resursa, kroz izgradnju održivog sistema.

Moramo ovde napomenuti da je tokom čitave 2024. godine u javnosti dominirala tema izbora, konstituisanja svih nivoa vlasti i različitih neregularnosti. Stalno čekanje da se institucije nakon izbora konstituišu uticalo je na to da tema učešća mladih u odlučivanju ne bude mnogo vidljiva u javnosti, pa samim tim nije bila vidljiva ni mladima. Naprosto, mladi nisu ni imali prilike da učestvuju ni u kakvom donošenju odluka, jer odluka institucija koji se tiču života mladih nije mnogo ni bilo.

Moramo imati na umu da je naše istraživanje započeto u septembru nakon najtoplijeg leta otkad se mere prosečne temperature vazduha na Zemlji. Protesti protiv kopanja litijuma su počeli tokom jula meseca, a nakon odluke Ustavnog suda o neustavnosti odluke Vlade Republike Srbije o ukidanju uredbe o prostornom planu područja posebne namene Jadar, angažovali su i mlade ljude. Desetog avgusta je održan veliki protestni skup nakon koga je preko 40 ekoloških aktivista saslušavano u policiji pod optužbom za rušenje ustavnog poretka. Neki od njih su bili članovi Saveta za mlade Vlade Republike Srbije. Tokom trajanja istraživanja održana je i vanredna sednica Narodne skupštine Republike Srbije na temu izmena Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima. Predlog izmena 84 narodna poslanika i poslanica sadržao je zabranu kopanja litijuma i bora u Srbiji. Te izmene Zakona nisu usvojene, ali je tih dan bilo primetno povećano interesovanje celokupne javnosti za ove teme.

Osim ovog istraživanja Mreže „Zelena stolica“ bilo je i drugih istraživanja koja su pokazala veliku zabrinutost mladih za stanje životne sredine, naročito oko prilagođavanja na klimatske promene.

U [Alternativnom izveštaju za mlade Krovne organizacije mladih Srbije \(2024. godina\)](#) životna sredina je sa 35,1 % prepoznata kao peta najvažnija tema koja interesuje mlade u Srbiji. Važno je primetiti da je interesovanje za nju palo sa 53,4 %, koliko je iznosilo 2022. godine.

U istraživanju [Mladi i održivi razvoj \(2021. godine\)](#) kaže se: „*Mladi intuitivno razumeju ciljeve održivog razvoja isključivo kroz pitanje ekologije, odnosno zaštite životne sredine, a ne razumeju koncept održivog ekonomskog rasta.*“

U istraživanju [„Moje pravo na budućnost“ Prijatelja dece Srbije](#) (11–18 godina), koje predstavlja prvo veće istraživanje o klimatskoj anksioznosti kod dece i mladih u Srbiji, ukazuje se da čak 78,1 % učesnika/ca smatra da ne postoji ozbiljno razumevanje zaštite životne sredine među mladima. 52,1 % ispitanika/ca smatra da neće imati iste mogućnosti kao njihovi roditelji u smislu kvaliteta životne sredine, a čak 72,9 % učesnika/ca zaključuje da ljudi nisu uspeali dovoljno da se pobrinu za našu planetu, zbog čega smo svi suočeni s posledicama.

[Još jedno istraživanje među adolescentima](#) pokazuje da gotovo polovina ispitanika, tačnije 48,5 %, oseća izrazito negativne emocije poput anksioznosti, zabrinutosti i pesimizma kada razmišljaju o tome kako će izgledati njihova budućnost u svetu pogođenom klimatskim promenama. Zaključak ovog istraživanja jasno naglašava koliko je važno osvetliti emocionalni teret koji klimatske promene donose mladima.

Ovde treba pomenuti i [unicefovo istraživanje](#) u kome je u sličnoj proporciji kao u našem istraživanju bio veći broj devojaka koje su uzele učešće. Takođe, pominje se da je 44 % mladih spremno da menja svoje navike, dok je kod nas to 29 % što je značajna razlika.

Sve ovo govori da su mladi ljudi zabrinuti, relativno informisani ali i otvoreni za nova znanja i informacije koje im mogu pomoći da se aktivnije uključe u proces donošenja odluka u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena.

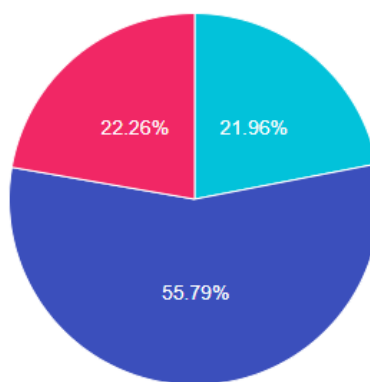
Učešće mladih u donošenju odluka

Želeli smo s mladima da proverimo njihovu informisanost i iskustvo učešća u odlučivanju. Podsećamo da se i Nacionalna strategija za mlade 2015–2025, kao i Strategija 2023–2030, fokusiraju na važnost aktivnog učešća mladih. Ono što je istraživanje pokazalo jeste da gotovo 55 % ispitanica i ispitanika nije učestvovalo u donošenju odluka koje se tiču mladih.

Taj podatak je dosta visok mada ga možemo porediti s podacima iz Alternativnog izveštaja KOMS-a (2024), gde 52 % mladih kaže da politički sistem uopšte ne omogućava uticaj mladih na političke procese i odluke.

Da li si učestvovao u donošenju odluka na lokalnom nivou?

Answered: 337 Skipped: 68

● Da ● Ne ● Ne znam

Kao najveće prepreke svom učešću mladi vide nedostatak svesti o važnosti učešća. Takođe, u otvorenim odgovorima se pominju i nedovoljna obrazovanost kao i nepoznavanje procedura. Očigledno je da mehanizmi za učešće mladih nisu dovoljno vidljivi i da na tome treba poraditi.

Neki od zanimljivih komentara:

„Nezainteresovanost i nedovoljna edukovanost o takvim stvarima“;

„I ne treba da učestvuju jer su generalno nedovoljno obrazovani o takvim stvarima, pa njihov glas po meni može samo da bude površan i nepromišljen.“

„Mlade ne shvataju ozbiljno i ne uvažavaju njihovo mišljenje.“

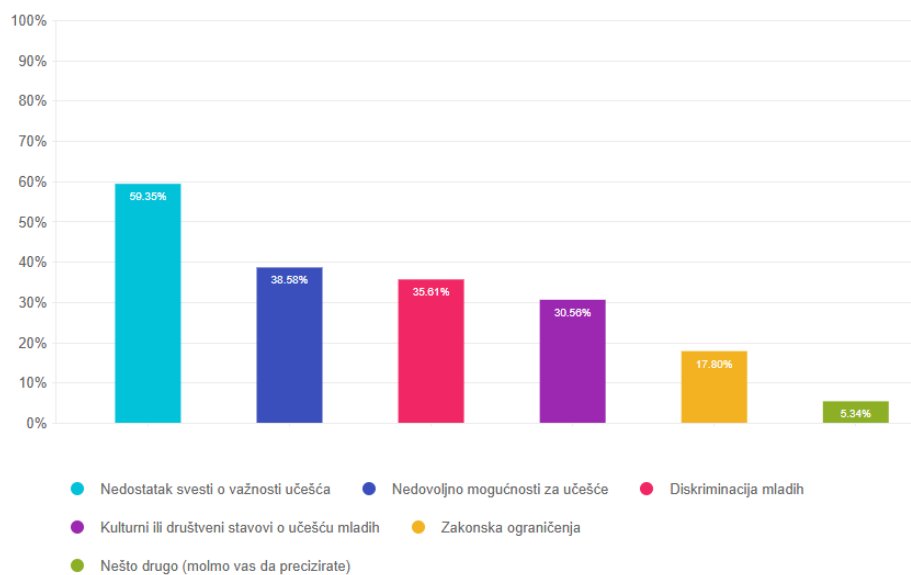
„Nedovoljna informisanost o tome na koji način mladi mogu da utiču na donošenje odluka.“

„Nedovoljan stepen demokratije u društvu.“

„Stariji nas ne shvataju ozbiljno, misle da ne znamo ništa, a da oni znaju sve.“

Šta je, po tebi, najveća prepreka za učešće mladih u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou? (u opštinama i gradovima)

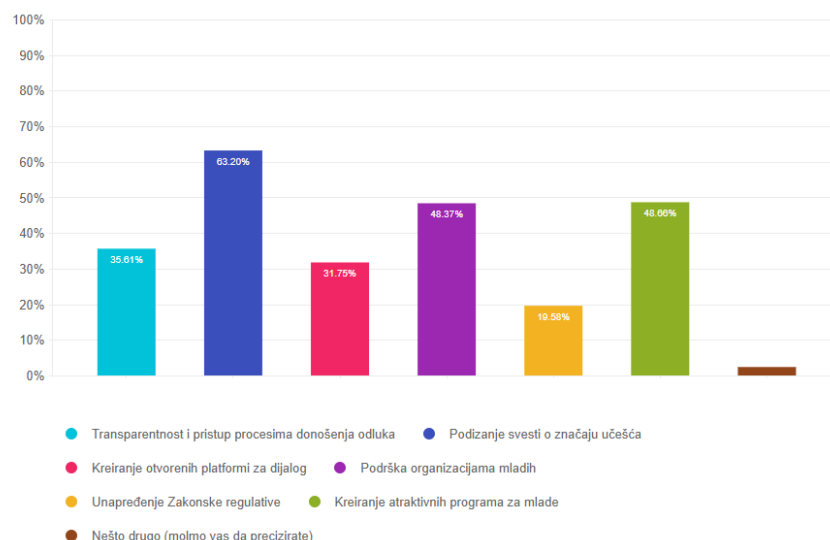
Answered: 337 Skipped: 68

Mladi imaju i predloge za unapređenje svog učešća, a to su: **podizanje svesti o važnosti učešća, podrška organizacijama za mlade i kreiranje atraktivnih programa za mlade.**

Šta je, po tebi, najvažnije unaprediti kako bi se povećalo učešće mladih u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou? (u opštinama i gradovima)

Answered: 337 Skipped: 68

Ono što zabrinjava jeste da samo 10 % mladih kaže da se u njihovim gradovima i opštinama slušaju stavovi mladih.

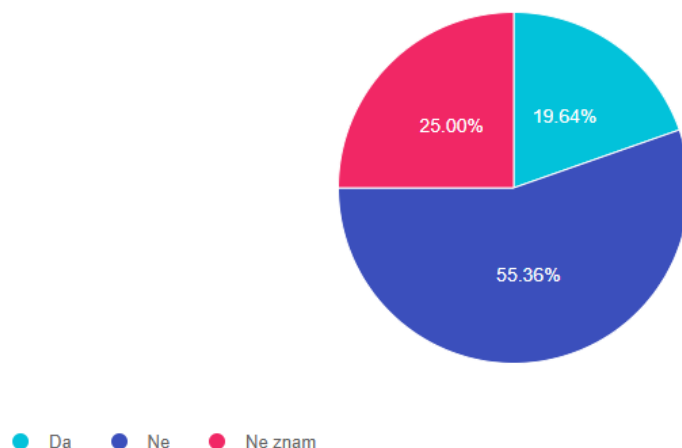
Oni navode da „postoje organizacije koje uključuju mlade u važna pitanja, ali da gradski i državni organi to ne čine aktivno“. Nisu ni sigurni u kojoj meri bi to trebalo da bude jer smatraju da se stavovi mladih donekle i uvažavaju, ali ne onoliko koliko bi trebalo. Oni aktivniji često pominju kancelarije za mlade, ali da očekuju proširenje njihovog uticaja na lokalne politike za mlade.

I kada učestvuju u procesima odlučivanja, skoro polovina mladih (48 %) kaže da ne zna šta se s njihovim predlozima desilo, tj. u kojoj meri je njihovo mišljenje uzeto u obzir prilikom donošenja odluka.

Velika većina ispitanika smatra da mladi nemaju dovoljno informacija na osnovu kojih bi formirali svoje stavove.

Da li mladi imaju dovoljno informacija na osnovu kojih mogu da formiraju stavove o odlukama koje se tiču mladih u njihovoj lokalnoj zajednici?

Answered: 336 Skipped: 69

Takođe, mladi primećuju da nisu svi mladi podjednako uključeni u donošenje odluka. Ističu da su stavovi organizacija i udruženja građana prisutniji, dok su individualna mišljenja gotovo zanemarena. Primećuju i političku diskriminaciju, tj. da su određene grupe mladih favorizovane u smislu iznošenja mišljenja i pristupa programima.

Ono što nas ozbiljno zabrinjava jeste nedovoljna promocija postojećih mehanizama za učešće mladih. Mladi nemaju informacije o tome na koje sve načine mogu da uzmu učešća u donošenju odluka. Skoro 2/3 mladih ne zna za mehanizme učešća mladih na lokalnom nivou.

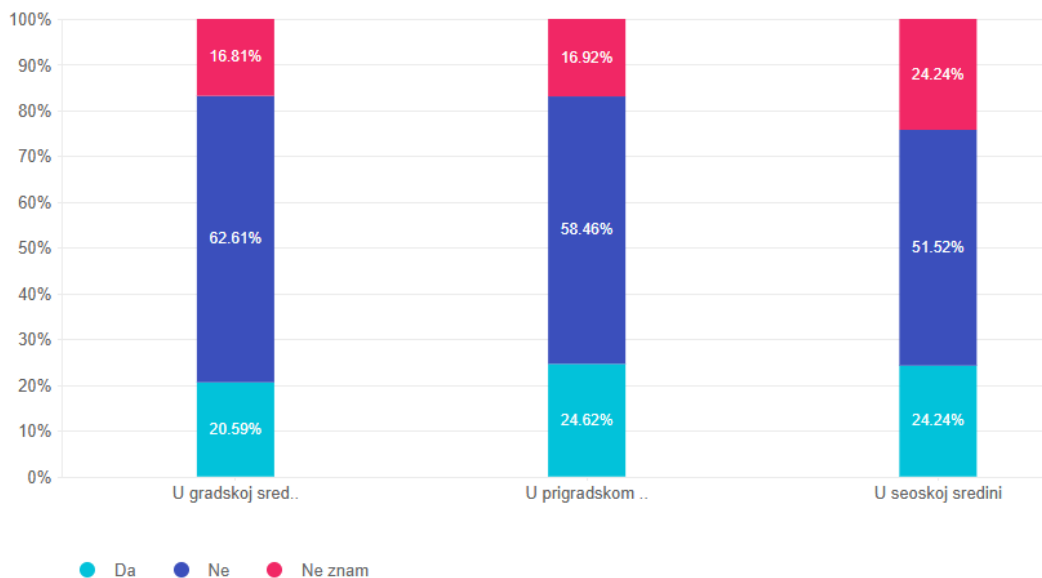
S obzirom na to da je većina ispitanika iz gradskih sredina, postavlja se pitanje kako da se priđe tim mladim ljudima? Primetna je značajna razlika između mladih iz seoskih sredina i gradskih sredina u poznavanju mehanizama za učešće. Stoga je potrebno razviti drugačije načine za informisanje mladih u gradskim sredinama i motivisati ih na učešće.

Od onih koji su odgovorili da poznaju mehanizme za učešće mladih, velika većina prepoznaje Kancelarije za mlade kao najčešći mehanizam učešća (63 %), a zatim omladinske organizacije (41 %) i Savet za mlade (20 %). U komentarima se ukazuje i na manjak transparentnosti u radu Kancelarija za mlade i Saveta za mlade.

Navedi gde živiš:

Da li si upoznat/a sa mehanizmima za učešće mladih u tvom gradu/opštini?

Zaštita životne sredine

U drugom delu upitnika bavili smo se stavovima mladih o zaštiti životne sredine. Svaki treći ispitanik je rekao da je u potpunosti informisan o stanju životne sredine u Srbiji. Gotovo polovina ima neke informacije, ali nije sigurna da ih ima dovoljno. Primetno je da ostaje dosta prostora za napredak u informisanju pre svega onih koji kažu da su „pomalo informisani“.

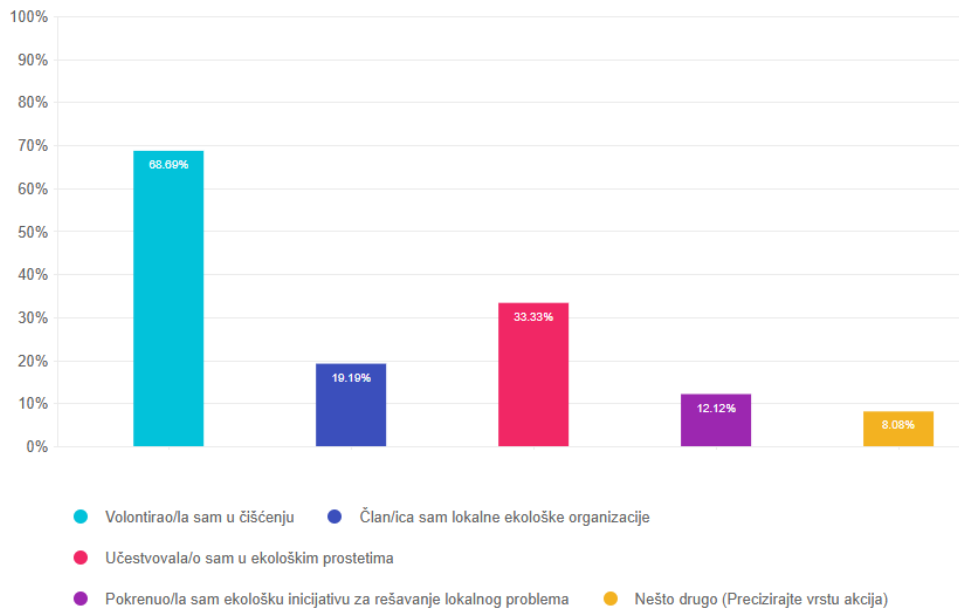
Primetna je razlika u odnosu između informisanosti na nacionalnom i lokalnom nivou. Veći broj ljudi sebe smatra potpuno informisanim o problemima zaštite životne sredine na lokalnom nivou. Zanimljivo je i da se veći broj ljudi na lokalnom nivou, u odnosu na nacionalni, smatra neinformisanim. Očigledno je da postoji i veća potreba za informacijama o stanju životne sredine na lokalnom nivou.

Jedna trećina mladih kaže da je učestvovala u lokalnim akcijama za zaštitu životne sredine i sprečavanje klimatskih promena. Mladi koji žive u prigradskim sredinama više su učestvovali, a najmanje mladi u seoskim sredinama. Zajedno sa onima koji nisu ali su spremni da se uključe oni čine više od 2/3 mladih što je jako dobar pokazatelj. Ovo nam govori da su mladi spremni da se uključe i pomognu u različitim akcijama zaštite životne sredine.

Od onih koji su rekli da su učestvovali u lokalnim akcijama više od 2/3 njih je učestvovalo u akcijama čišćenja, a zatim u ekološkim protestima. Njih 20 % su član/članica ekološke organizacije, a 12 % ih je pokretalo različite inicijative. (Zbir nije 100 % jer su imali više mogućih odgovora).

Navedite vrstu akcija u kojima ste učestvovali/i?

Answered: 99 Skipped: 306

Kao najveći problem u lokalnoj zajednici dve trećine učesnika navode otpad i divlje deponije kao i zagađenje vazduha. Primetna je razlika u odnosu na mesto stanovanja. Otpad je za mlade iz prigradskih sredina najveći problem, dok je zagađenje vazduha najveći problem za mlade iz gradskih sredina. Nakon toga ¼ ispitanika navodi klimatske promene i vremenske nepogode, zagađenje vode i zagađenje zemljišta (mogućnost više odgovora).

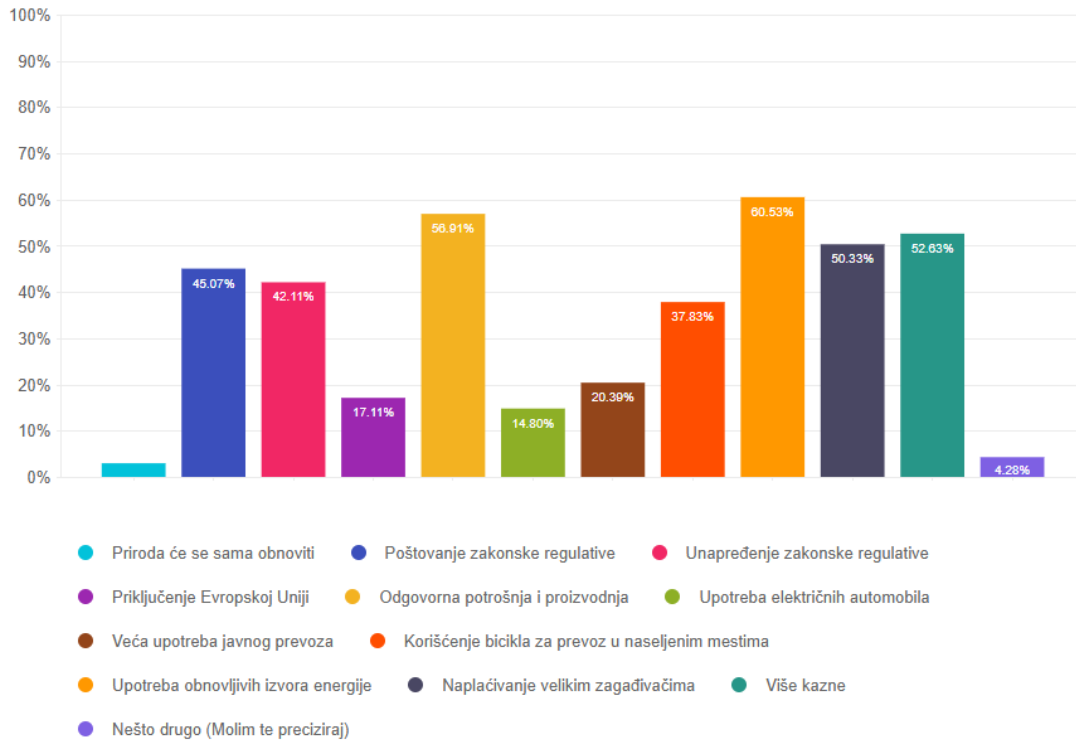
Sve ovo nam govori da mladi ljudi primećuju probleme zaštite životne sredine u svojoj okolini i ako upoređujemo sa odgovorima iz prethodnog pitanja oni su spremni da ih i rešavaju.

Kao najodgovornije u za očuvanje prirode/zaštitu životne sredine 2/3 mladih ispitanika vide Državu i Grad/Opštinu. Nakon toga idu kompanije i stručne institucije. Ovo nam pokazuje da mladi prepoznaju odgovorne i imaju očekivanja od njih. Da zaštita životne sredine i klimatske promene treba da budu visoko na političkoj agendi i prioritet naše zemlje navodi 90 % ispitanika.

Mladi veoma dobro prepoznaju šta je to što bi trebalo preduzeti kako bismo očuvali prirodu. Imaju visoku svest o upotrebi obnovljivih izvora energije, odgovornoj potrošnji i proizvodnji, korišćenju alternativnih prevoznih sredstava, važnosti visokih kazni i generalno vladavinom prava.

Šta najpre treba preduzeti kako bismo više očuvali prirodu?

Answered: 304 Skipped: 101

Neki od predloga:

„Korišćenje električnih, mopeda, taksija, vozila javnog prevoza, elektrana koje koriste obnovljivu energiju koja nije štetna. Džabe električna kola ako se struja pravi u termoelektranama ili u nuklearnim elektranama...“

„Naglasio bih da u trenutnom energetsom sistemu električna vozila zagađuju više nego vozila sa SUS motorima.“

„Smatram da treba da se vodimo principom 'zagađivač plaća', kao što zakon nalaže (ali se iz nekog razloga retko sprovodi).“

„Promeniti svest ljudi.“

„Uređivanje deponija za smeće po evropskim standardima, donošenje Zakona o obaveznom razvrstavanju otpada i njegovoj reciklaži.“

„Proširenje zelenih površina, da se građanima i kao pojedincima podigne svest o zagađenju okoline.“

„Kontinuirano obrazovati o ovim temama od najranijeg uzrasta.“

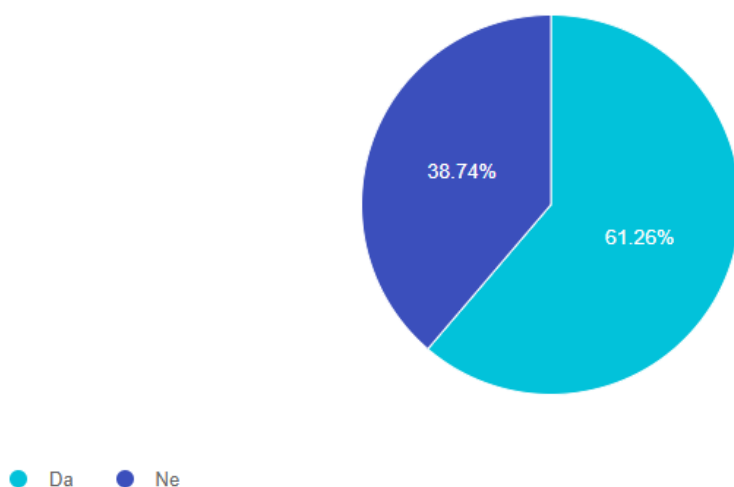
Prilikom koncipiranja upitnika bilo nam je veoma važno da utvrdimo stav mladih u pogledu reciklaže.

U 2/3 domaćinstava otpad se sortira i smatramo da je to jedna veoma važna informacija.

Takođe interesantno je da su i oni u čijim se kućama otpad ne sortira dali objašnjenje zbog čega to ne rade. Najčešći razlozi nesortiranja jesu nepoverenje da se to stvarno reciklira kao i nedostatak infrastrukture. Od onih koji su rekli da ne sortiraju otpad najveći broj živi u gradskoj sredini (78 %). To nam pokazuje da je potrebno stalno raditi na unapređenju selekcije, prikupljanja i reciklaže otpada.

Da li se u vašoj porodici sortira otpad?

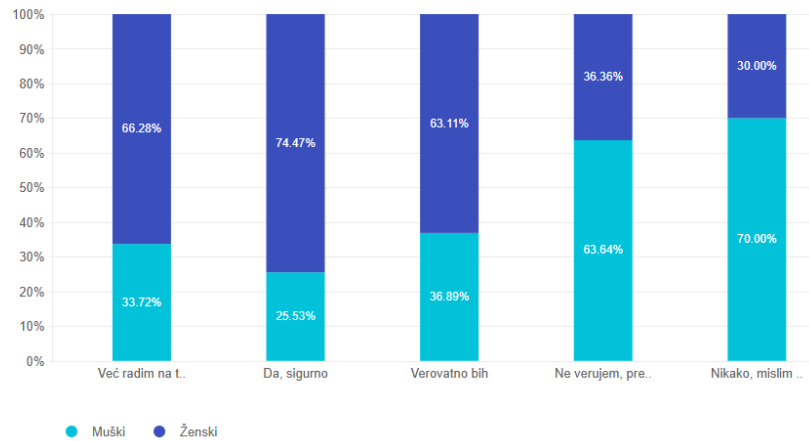
Answered: 302 Skipped: 103

U vezi sa željom za promenom životnog stila već smo naveli da se naši podaci malo razlikuju u odnosu na podatke koje je dobio Unicef. U njihovom istraživanju 44 % mladih već radi na promeni životnog stila, dok je kod nas to 29 %. Ono što je pozitivno jeste da je gotovo identičan broj (oko 80 %) onih koji imaju svest o potrebi za promenom životnih stilova i spremni su da se menjaju.

Ono na šta treba obratiti pažnju jeste da je među onima koji ne bi da se menjaju veći broj muškaraca. Zato je važno posebno obratiti pažnju na koncipiranje programa kojima se na ove teme obraćamo mladim muškarcima.

Da li si voljan da menjaš svoj životni stil kako bi doprineo zdravlju planete?
 Koje ste pola?

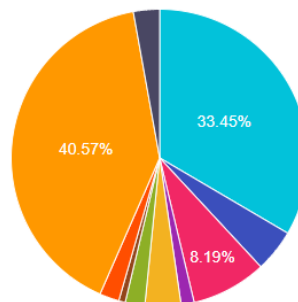
Klimatske promene

Kao što je i očekivano, mladi se u najvećem broju informišu o klimatskim promenama i potencijalnim rizicima od katastrofa u svojoj zajednici putem društvenih mreža (48 %) zatim slede televizija (12%) i lokalni mediji (10 %). Postoji značajna razlika po polu. Dok se devojke više informišu putem društvenih mreža i televizije, muškarci se više informišu preko prijatelja i u lokalnim ekološkim organizacijama.

Odnos mladih prema obrazovnim programima za niskougljeničnu, resursno efikasnu i socijalno inkluzivnu ekonomiju pokazuje da 40 % njih smatra da će sa završenim formalnim obrazovanjem dobiti dovoljno znanja i veština neophodnih za održivi život i rad u zelenim ekonomijama u budućnosti.

Ko, po tvom mišljenju, treba da bude odgovoran za rešavanje klimatskih promena i prevenciju katastrofa?

Answered: 281 Skipped: 124

- Vlada Republike Srbije
- Lokalna samouprava
- Stručne institucije
- Mediji
- Međunarodne organizacije
- Udruženja građana
- Kompanije
- Ti lično
- Svi navedeni
- Neko drugi (Molim te preciziraj)

Kao najodgovornije za rešavanje klimatskih promena i prevenciju katastrofa mladi vide sve pobrojane aktere, ali malo više od 1/3 kao najodgovorniju navodi Vladu Republike Srbije. Svaki deseti/a vidi stručne institucije kao najodgovornije.

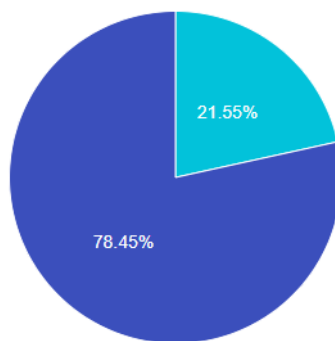
Gotovo 2/3 mladih ništa ne zna o obećanjima Vlade Republike Srbije za rešavanje klimatskih promena, a 28 % njih je upoznato sa ovim obećanjima. Što se tiče uverenosti da će se ta obećanja ispuniti, 70 % mladih uopšte nije uvereno da će Vlada Srbije ispuniti svoja obećanja u vezi s rešavanjem klimatskih promena.

Samo 14 % mladih smatra da ima dovoljno prilika za mlade da izraze svoje mišljenje o ekološkim politikama i akcijama za klimu u svojoj opštini/gradu i svom okruženju. Postoji značajna razlika po polu. Gotovo svaka treća ispitanica uopšte nije informisana o potencijalnim prilikama da izrazi svoje mišljenje. Ovi podaci su veoma važni za razumevanje potreba uspostavljanja dijaloga i različitih mehanizama učešća među mladima.

Ispitanice i ispitanici su iskazali veliku rezervu (78 %) spram globalnih ciljeva koji podrazumevaju smanjivanje upotrebe fosilnih goriva za 50 % do 2030. godine. I ovde je u odgovorima primetna razlika po polu, tako da možemo reći da su devojke optimističnije od momaka.

Da li će po tvom mišljenju 2031. godine svet ostvariti postavljeni cilj i prepoloviti upotrebu fosilnih goriva?

Answered: 283 Skipped: 122

● Da ● Ne

Zaključci

Istraživanje je pokazalo da mladi u Srbiji imaju jasnu svest o izazovima s kojima se država Srbija susreće u zaštiti životne sredine. Takođe, oni pokazuju veliku zainteresovanost za učešće u javnom životu i odlučivanju. U promociji proevropskih politika mladi mogu biti dobri prenosioci poruke. Dobijeni podaci ukazuju na to da su teme životne sredine kao kompleksne i multisektorske često prekrivene dnevnim informacijama o određenim ekološkim problemima s kojima se naše društvo suočava.

Među ključne zaključke istraživanja možemo navesti:

- ***Uloga edukacije:*** Unaprediti obrazovne programe koji će mladima omogućiti sticanje veština za rad u zelenim ekonomijama;
- ***Vidljivost mehanizama za učešće:*** Povećati vidljivost i dostupnost mehanizama za učešće mladih u donošenju odluka;
- ***Bolja informisanost mladih:*** Povećati informisanost mladih na lokalnom nivou kroz veću upotrebu različitih kanala komunikacije;
- ***Motivacija mladih muškaraca:*** Razviti ciljne programe koji će podstaći mlade muškarce na angažovanje u pitanjima zaštite životne sredine i klimatskih promena;
- ***Veće uključivanje žena:*** Iskoristiti potencijal mladih žena i njihovu veću zainteresovanost za zaštitu životne sredine.

Podrška reformama u životnoj sredini

Ovaj materijal je izrađen u okviru programa EKO-SISTEM Podrška reformama u zaštiti životne sredine, koji sprovode Mladi istraživači Srbije (MIS), uz podršku Švedske preko Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (Sida). Za sadržaj ovog materijala odgovorni su isključivo autori. Mladi istraživači Srbije i Sida ne dele nužno stavove i tumačenja izneta u ovom materijalu.